

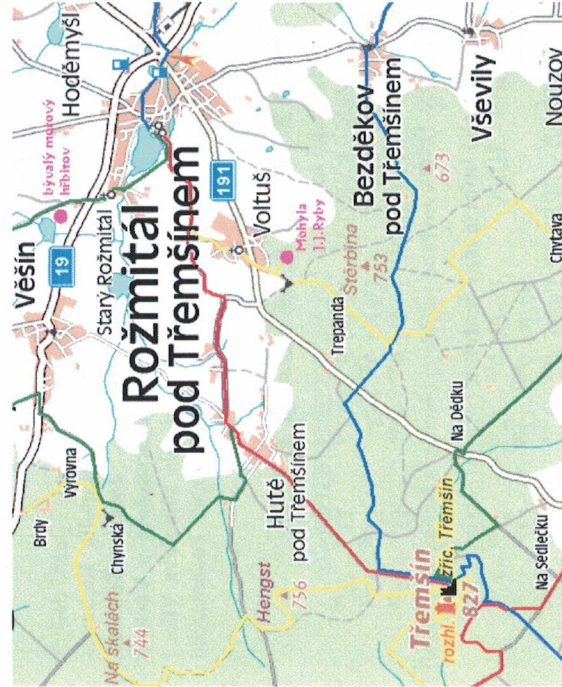
TROCHA POHYBU ...

Výlet po stopách Rybových

Můžete zahájit v Podbrdském muzeu prohlídkou expozice J.J.Ryby, poté se přes náměstí vydáte několik desítek metrů do Rybových ulice, kde stávala škola, v níž Ryba působil (pamětní deska), poté zpět okrajem náměstí po zelené značce po okrajích Podzámeckého rybníka, kolem domku „Platejz“, představujícího původní rožmitálskou zástavbu, dále alejí Johanky z Rožmitálu, které vévodí památná lípa, se dostanete do Starého Rožmitála. Přivítá vás kostel Povýšení sv.Kříže, kde Ryba působil, i s původními varhanami, na něž hrával. Na přílehlém hřbitově je také Rybův hrob. Procházkou se dostanete i k nejdělejšímu morovému hřbitovu u Nového rybníka, kde byl Ryba až do r.1855 jako sebevrah pochován. Poté se můžete vrátit alejí zpět a po červené a žluté značce navštívit kamennou mohylu nad Voltuší, kde Ryba předčasně ukončil svůj život. Po žluté značce se vrátíte zpět do Rožmitálu.

Pěšky nebo na kole na Třemšín

Od Podzámeckého rybníka se vydáte po červené značce přes Hutě pod Třemšínem po tzv. Knížecí cestě k rozcestí Kobylí hlava, kde o pár metrů výše najdete malebnou studánku. Odtud pokračujete kolem Třemšinské boudy až na vrch Třemšín, kde stávala dřevěná rozhledna (shořela v r.2015) a barokní kaplička. Z Třemšína se můžete vrátit ke studánce a po modré značce pokračovat krásnou brdskou přírodou po tzv. Husí cestě pod Třemšinským vrchem k rozcestí se žlutou značkou (Štadrůž). Po žluté značce se pomalu budete vracet k Rožmitálu. Po cestě si nad Voltuší nezapomeňte prohlédnout kamennou mohylu J.J.Ryby. Po procházce obcí Voltuš již opět uvidíte rožmitálské střechy a Rožmitál vás také po několika desítkách minut znovu přivítá.

KDYŽ NEVÍTE ...

Turistické informační centrum	Palackého 9	318 660 008
Městský úřad	Náměstí 8	318 665 001
Kino, Společenské centrum	Náměstí 23	318 665 339
Kulturní středisko	Náměstí 6	318 665 339
Knihovna	Palackého 9	318 665 439
Podbrdské muzeum	Palackého 10	311 249 261
Pošta	Náměstí 24	954 226 242
Úřad práce	Komenského 646	950 156 214
Mateřské centrum Rozmarýnek	Komenského 622	602 430 462
Bankomaty	Česká spořitelna Moneta bank	Náměstí 6 Náměstí 17
Čerpací stanice	MEDOS MOL	ul.Nádražní silnice č.19

Sport

Fotbalový stadion TJ Spartak	Komenského ul.	318 665 352
Tenisové kurty, koupaliště	ul.U Stadionu	603 289 588
Tělocvičny, hřiště: ZŠ J.J.Ryby	Komenského ul.	318 665 172
Hřiště národní házené, skatepark (Stary Rožmitál)	ul.U Mlýna	724 362 063
Policie	Tyrsova 320	974 879 750

KDYŽ CHCETE POBYT...

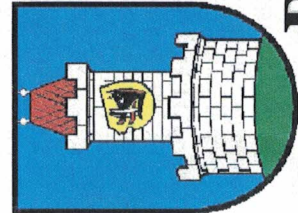
Ubytování

Hotel Bílý lev	Havlíčkova 178	318 665 703, 4
Ubytovna U stadionu	U Stadionu 121	777 087 290
Hospůdka U Pavla	kpt.Jaroše 576	777 821 538
Penzion Nobless Resort	Nádražní 799	777 229 114
Penzion Panský dům	Náměstí 22	602 465 798
Penzion J.J.Ryby	Jungmanova 127	727 863 040
V soukromí p.Štöcklová	Stary Rožmitál 172	723 155 300
V soukromí p.Voříšková	Na Chmelnici 619	601 334 863

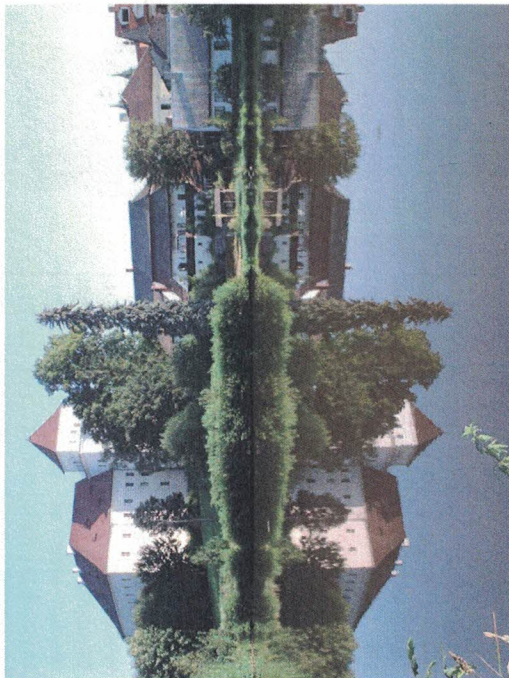
Restaurace, občerstvení

Zámecká hospoda	Ing.Lizla 2	608 558 335
Restaurace New Romance	Rybova 30	607 200 380
Restaurace Koupaliště	U Stadionu	777 087 290
Restaurace Slavie	Náměstí 12	702 028 386
Hospůdka U Pavla (Pá-So)	kpt.Jaroše 576	777 821 538
Hospůdka U splavu	Stary Rožmitál	737 635 669
Pivnice Koruna	Havlíčkova 75	
Cooking bar Amerika (Pá,So)	Rybova 27	725 148 132
Buklárna, kavárna Nostalgie	Nádražní (u Normy)	774 071 368
Cukrárna Kačeničky dobroty	Palackého 231	605 181 837
Cukrárna	Komenského 96	318 665 602
Vinotéka	Rybova 94	739 308 996
Zmrzlina (dle počasí)	Náměstí 58	

S použitím kresby Miroslava Háška vydává Centrum celoživotního vzdělávání s knihovnou manželů Tomanových, tel., fax 318 660 008, www.tremainsko.cz, infocentrum@rozmitalpr.cz, duben 2019

ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM

Sředečeský kraj 4373 obyvatel

výměra : 5298 ha

GPS: 49°36'6,633"N 13°51'52,085"E

519 m n.m.

Malebné město rozkládající se v údolí při úpatí brdských lesů, pod památným vrchem **Třemšín** (827 m). Nejstarší částí města je Starý Rožmitál, zvaný Staré město, latinsky Antiqua civitas. Poté, co bylo sídlo pána kraje přeneseno z původního Starého Rožmitála níže, vznikl na pahorku mezi bažinami blatný hrad se silnými zdmi, opatřený na severozápadní straně velkým rybníkem. Snad podle šípkových rúží planě rostoucích v malebném údolí byl hrad nazván, tehdy podle módy německy, **Rosenthal**.

Páni vládnoucí v krajině pod Třemšínem odvozovali svůj původ od prastarého rodu Buziců, jimž vděčí Rožmitál za svůj městský znak.

Pověst vypráví, že se proslulý silák **Jetřisek Buzovic** jednou střelil v lese s velkým kancem, statečně jej přemohl a pouhými rukama odnesl na zádech na knížecí dvůr, kde poté zvířeti utal hlavu.

ŠPĚTKA HISTORIE ...

Páni Lvové z Rožmitála

Z tohoto rodu v českých dějinách nejvíce prosluli Johana z Rožmitála, její bratr Jaroslav Lev a jeho syn Zdeněk Lev.

Jaroslav Lev z Rožmitála a z **Blatné** (okolo roku 1425 - 1480) držel kromě Rožmitála i Blatnou. V letech 1465 - 7 podnikl ve službách svého švagra českého krále Jiřího z Poděbrad diplomatickou cestu po zemích starého kontinentu. Všude širil dobré jméno českého království a našeho národa. Tuto cestu popsal česky ve svém deníku její účastník rytíř Václav Šašek z Břifkova. Podle Šaškova deníku sepsal vyprávění Alois Jirásek pod názvem "Z Čech až na konec světa".

Jeho sestra **Johana z Rožmitála** (†12. 11. 1475) byla od roku 1458 českou královnou, poté co se stala druhou manželkou krále Jiřího z Poděbrad. Proslula státnickou moudrostí, náboženskou tolerancí a láskou k vlasti. Nejkrásnější alej v Rožmitále od záмку po břehu Podzámeckého rybníka až do Starého Rožmitála nese její jméno "Alej Johanky z Rožmitála".

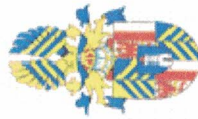
Možná nejstarším příslušníkem rodu byl Jaroslavův syn **Zdeněk Lev z Rožmitála** (okolo roku 1460 - 14. 7. 1535), nejvyšší sudí a od roku 1507 nejvyšší purkrabí pražský, znamenitý politik, ale také citlivostivý a pánovitý muž. Vedl nádherný, ale náročný život, zadlužil rožmitálské panství a tak právo od četných věřitelů skupil roku 1550 Florián Gryspek z Gryspachu a stal se páнем na Rožmitále.

Rytíři Gryspekové z Gryspachu

Pocházeli původně z Bavorska. Zakladatelem české větve byl **Florián Gryspek z Gryspachu** († 1588). Městu Rožmitál vymohl nová privilegia na trhy roku 1567, podporoval vědu a umění. Koupil statků po konfiskacích značně rozmnožil své jmění. Mimo jiné založil zámecký pivovar.

V době jejich držení panství došlo k významným úpravám záмку. Byl přistavěn **tzv. gryspekovský palác** (renesanční, od věže vlevo). Po bělohorské bitvě bylo Gryspekům odňato všechno jmění. Jejich rod zchudl. Někteří příslušníci údajně pod tíhou situace hromadně spáchali sebevraždy.

Od r. 1623 byl zámek v majetku **pražského arcibiskupství** až do roku 1948. Poté zde byly zřízeny byty a kanceláře a objekt chátral. V devadesátých letech 20. století jej opět získalo pražské arcibiskupství. Nyní je v soukromých rukou a je veřejnosti nepřístupný.

STOJÍ ZA ZHLÉDNUTÍ ...

KOSTEL POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE

Je nejstarší památkou Rožmitálu a dominantou Starého Rožmitálu. Byl pravděpodobně postaven v první čtvrtině 13. století. Původně gotický kostel byl v 18. stol. přestavěn do barokní podoby. Uvnitř se nacházejí krásné varhany z r. 1750 na něž hrával v letech 1788 - 1815 ředitel kůru, kantor a hudební skladatel **Jakub Jan Ryba**. V roce 1796 sloužil a zřejmě zde i poprvé provedl svoji Českou mši vánoční "Hej, mistře...".

KOSTEL SV. JANA NEPOMUCKÉHO

byl vystavěn v roce 1729, v roce kanonizace (svatořečení) sv. Jana Nepomuckého a v r. 1905 přestavěn v neobarokním slohu podle návrhu architekta Josefa Fanty. Byl nově vybaven, pořízeny byly též nové varhany. Jakub Jan Ryba hrával v obou rožmitálských kostelích, v městském kostele se však původní varhany nedochovaly.

MOST V PALACKÉHO ULICI

Na mostě z lámaného kamene a cihelného sklenutí, na rostlé skále je zděné zábradlí a na něm na severní straně stojí pískovcová socha sv. Václava. Na jižní straně téhož mostu stojí čelem k severu litinová socha sv. Jana Nepomuckého, odlitá v r. 1859 v bývalých arcibiskupských železárnách.

DOMEK ZVANÝ "PLATEJZ"

(někdy také psáno "Plotejz"), bývalá hospoda. Drobná zděná chalupa, stojí těsně u Podzámeckého rybníka. V ose štítového průčelí vystupuje ze stěny sině půlkruhová apsida. Střecha na velmi strmém krovu je zakončena bedněným štítem s kabřincem. Původní zástavba Rožmitálu. Platejz leží v krásné poloze u Podzámeckého rybníka a býval často umělecky ztvárňován malíři a fotografy.

PODBRDSKÉ MUZEUM

vás zve k návštěvě. Najdete ho blízko náměstí v Palackého ulici vedle Infocentra a můžete zde zhlédnout expozici Jakuba Jana Ryby, unikátní model chrámu sv. Víta ze stébel slámy, sbírku vyřezávaných městských znaků

a erbů a mnoho dalších zajímavostí. Součástí muzea je také galerie, dobová stodola a dětské hřiště s vyhlídkovou věží. Předem ohlášeným skupinám je možno zajistit prohlídku kostela Povýšení sv. Kříže a ukázkou hry na varhany (tel.: 721 865 852).

AUTO MUZEUM – součást Podbrdského muzea

Můžete zde vidět řadu historických Aerovek, které jsou většinou pojízdné. Mimo to je v expozici také Tatra 12 z roku 1931, Jawa Minor z roku 1939 a Škoda Felicie 701 z roku 1960.

JAKUB JAN RYBA

(Přesťice 1765 - Rožmitál 1815) působil v Rožmitále od r. 1788 jako kantor a regenschori. Ve škole prosazoval nové metody práce. Byl příkladem pokrokového buditele a osvíceného vzdělance. Setkával se však s nepochopením svého okolí. Kromě školy zabýval se také činností skladatelskou a literární, zachoval se více než 1000 skladeb, z nichž nejznámější je **Česká mše vánoční**.

napsaná v r. 1796, která je dodnes hrána po celém světě. Ryba skonal v lese na Štěrbíně nad obcí Voltuš, kde můžete vidět **kamennou mohyly** nebo navštívit jeho **hrob** na hřbitově u kostela ve Starém Rožmitále.

Podrobné informace o J.J. Rybovi můžete získat v Podbrdském muzeu.

MIMO TO ...

Kromě Jakuba Jana Ryby jsou s městem spojena i jména dalších významných osobností, jako spisovatelů **Rudolfa Richarda Hofmeistera**, **Karla Josefa Beneše**, **Josefa Tomana**, houslových virtuů **Ervíny Benešové-Brokešové** a **Václava Hudečka**, herce **Miloše Nedbala**, kardinála **Miloslava Vlka** i dalších, s nimiž se můžete seznámit v expozici Podbrdského muzea.

KDY K NÁM ZAJÍT ...

Podbrdské muzeum (www.podbrdskemuzeum.cz)

BŘEZEN – KVĚTEN Út-Ne 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 16⁰⁰

ČERVEN – ZÁŘÍ Út-Ne 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 17⁰⁰

ŘÍJEN – 15. PROSINEC Út-Ne 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 16⁰⁰

LEDEN, ÚNOR zavřeno (otevřeno pouze pro předem objednané)

Turistické informační centrum (www.tremstinsko.cz)

DUBEN – ŘÍJEN Po-Pá 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 17⁰⁰

So, Ne 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 16⁰⁰

LISTOPAD – BŘEZEN Po-Pá 9⁰⁰ – 12⁰⁰ 13⁰⁰ – 17⁰⁰

So 9⁰⁰ – 12⁰⁰